

## Lausuntopyyntö työryhmämietinnöstä: Rikoslain soveltamisalaa koskevien 1 luvun säännösten uudistaminen

### Johdanto

Oikeusministeriö pyytää lausuntoanne työryhmämietinnöstä "Rikoslain soveltamisalaa koskevien 1 luvun säännösten uudistaminen".

Työryhmän mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi rikoslain soveltamisalaa koskevat säännökset. Keskeisimmät työryhmämietinnössä ehdotetut muutokset liittyvät rikoksen tekopaikkaan, Suomeen kohdistuneen rikoksen määrittelyyn sekä kansainvälisiä rikoksia koskevaan säännökseen.

Rikoksen tekopaikkaa koskevaa sääntelyä ehdotetaan laajennettavaksi sen huomioimiseksi, että rikoksia tehdään jatkuvasti enemmän uudentyyppisillä tavoilla esimerkiksi tietoverkkoympäristössä ja muulla tavoin etäältä rikoksen kohteesta ja valtioiden rajat ylittäen. Suomeen kohdistuneiden rikosten osalta esityksessä ehdotetaan, että rikoslakia voitaisiin soveltaa myös yksityisessä omistuksessa olevaan omaisuuteen kohdistuneisiin ulkomailla tehtyihin rikoksiin silloin, kun tällaisilla rikoksilla vaarannetaan tai loukataan yhteiskunnan tärkeää toimintaa (kriittistä infrastruktuuria). Kansainvälisiä rikoksia koskeva säännös ehdotetaan uudistettavaksi. Kaikki rikokset, joihin sovelletaan Suomen lakia tekopaikan laista ja muista rikoslain soveltamisalaa koskevista edellytyksistä riippumatta, olisi mainittu lain tasoisessa säännöksessä. Säännöksen soveltamisesta annettu asetus ehdotetaan kumottavaksi ja säännöksen soveltamisalaa ehdotetaan kavennettavaksi.

Muihinkin kuin edellä mainittuihin säännöksiin ehdotetaan muutoksia, joilla varmistetaan sääntelyn ajantasaisuus ja tarkoituksenmukaisuus sekä se, että sääntely on Suomea velvoittavien kansainvälisten ja eurooppalaisten sääntelyinstrumenttien mukaista.

### Tausta

Oikeusministeriö asetti 5.5.2025 työryhmän valmistelemaan rikoslain alueellista soveltamisalaa koskevien 1 luvun säännösten uudistamista. Työryhmän toimikausi oli 5.5.2025–30.4.2026. Työryhmän tehtävänä oli arvioida, mitä lainsäädäntömuutoksia säännösten ajantasaistaminen edellyttää ja valmistella tämän perusteella tarvittavat lainsäädäntömuutokset. Ehdotus tuli laatia hallituksen esityksen muotoon.

Säännösten ajantasaisuuden varmistaminen on tarpeen ottaen huomioon, että sääntelyä on viimeksi arvioitu kokonaisuutena vuonna 1996. Uudistamistarpeeseen vaikuttaa myös se,

että rikollisuus on yhä useammin luonteeltaan rajat ylittävää ja rikoksia tehdään soveltamisalasääntelyn näkökulmasta merkittävästi uusilla tavoilla esimerkiksi verkkoympäristössä. Soveltamisalasääntelyn ajantasaisuutta arvioitaessa on ollut tarpeen kiinnittää huomiota myös uudentyypisiin rikoksiin, kuten esimerkiksi Suomen alueen ulkopuolella sijaitsevien sähkö- ja tietoliikennekaapeleiden vahingoittamiseen. Lisäksi viime vuosina on tullut voimaan useita eurooppalaisia ja kansainvälisiä sääntelyinstrumentteja, joissa on kansallisen rikosoikeuden soveltamisalaan liittyviä velvoitteita.

## Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on varmistaa, että rikosoikeuden soveltamisalaa koskeva sääntely on kansallisesti ajan tasalla. Lisäksi tavoitteena on varmistaa, että rikoslain alueelliset soveltamisalasäännökset mahdollistavat rikosvastuun asianmukaisen toteuttamisen ja täyttävät kansainvälisten ja eurooppalaisten sääntelyinstrumenttien mukaiset velvoitteet. Esityksellä toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjaus rikoslain alueellista soveltamisalaa koskevien säännösten uudistamisesta (hallitusohjelma, s. 195).

## Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi-palvelussa julkaistuihin lausuntopyyntöihin.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi-palveluun. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi-palvelun verkkosivulta Ohjeet -> Käyttöohjeet. Lisätietoa lausuntopalvelu.fi-palvelun käytöstä voi pyytää palvelun ylläpidosta osoitteesta lausuntopalvelu.om@gov.fi. VAHVA-ministeriöitä pyydetään viemään lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/24186/2023.

Myös jakelulistan ulkopuoliset tahot voivat halutessaan antaa lausuntonsa.

Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse eikä sitä tarvitse allekirjoittaa. Jos lausunnonantaja on valmistellut lausunnon erilliselle asiakirjalle (esimerkiksi sisäistä hyväksymistä varten), ei asiakirjaa tarvitse liittää lausuntoon, vaan vastaukset lausuntopyynnön lomakkeelle ovat tällöinkin riittäviä.

Lausunto on mahdollista antaa myös sähköpostitse lähettämällä lausunto oikeusministeriön kirjaamoon (kirjaamo.om(at)gov.fi). Sähköpostitse lähetetyissä lausunnoissa pyydetään käyttämään viitteenä diaarinumeroa VN/24186/2023.

Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi oikeusministeriö pyytää, että

- lausunto jaotellaan mahdollisuuksien mukaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen **väliotsikoiden mukaisesti**
- **lausunnossa ei toisteta esityksen sisältöä**; jos toisto on esimerkiksi lausunnon sisäisen käsittelyn kuten hyväksymisprosessin vuoksi välttämätöntä, pyydämme, että esityksen sisällön kuvailu ja lausunnonantajan varsinaiset kannanotot erotetaan selvästi toisistaan (esim. "Luonnoksen mukaan ... Lausunnonantaja katsoo, että ...").

Huomaatthän, että kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja julkaistaan lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

Oikeusministeriö ei maksa palkkiota pyydetystä eikä annetuista lausunnoista.

## Aikataulu

Lausunnot pyydetään antamaan viimeistään 31.7.2026 klo 16.15 mennessä.

## Valmistelijat

Lisätietoa asiasta antaa yksikön päällikkö Jussi Matikkala, [jussi.matikkala@gov.fi](mailto:jussi.matikkala@gov.fi), p. 029 515 0486 ja asiantuntija Konsta Vepsäläinen, [konsta.vepsalainen@gov.fi](mailto:konsta.vepsalainen@gov.fi), p.029 515 0045.

## Linkit

<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM087:00/2023> - Hankesivu

<https://oikeusministerio.fi/sv/projekt?tunnus=OM087:00/2023> - Statsrådets projektportal

<https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-271-4> - Rikoslain soveltamisalaa koskevien 1 luvun säännösten uudistaminen - Työryhmämietintö (Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2026:25) / Revidering av bestämmelserna i 1 kap. i strafflagen om tillämpningsområdet - Arbetsgruppsbetänkande (Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2026:25)

## Jakelu:

Amnesty International Suomen osasto ry  
apulaisprofessori Tatu Hyttinen, Turun yliopisto  
Eduskunnan oikeusasiamies  
Helsingin hovioikeus  
Helsingin yliopisto  
Helsingin yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta  
Itä-Suomen hovioikeus  
Itä-Suomen syyttäjäalue  
Itä-Suomen yliopiston yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta  
Itä-Uudenmaan kärjäoikeus  
Julkiset Oikeusavustajat ry  
Keski-Suomen kärjäoikeus  
Keskusrikospoliisi  
Korkein oikeus  
Lapin kärjäoikeus  
Liikenne- ja viestintäministeriö  
Liikenne- ja viestintävirasto  
Luvan saaneet oikeudenkäyntiavustajat ry

Länsi-Suomen syyttäjäalue  
Oikeuspalveluvirasto  
Oikeuspoliittinen yhdistys – Rättspolitiska föreningen Demla ry  
Oulun poliisilaitos  
Pohjanmaan käräjäoikeus  
Poliisihallitus  
professori Kimmo Nuotio, Helsingin yliopisto  
professori Minna Kimpimäki, Lapin yliopisto  
professori Sakari Melander, Helsingin yliopisto  
Puolustusministeriö  
Rikosseuraamuslaitos  
Rovaniemen hovioikeus  
Sisäministeriö  
Sisä-Suomen poliisilaitos  
Suomen Asianajajat  
Suomen Juristiliitto – Finlands Juristförbund ry  
Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry – Finlands Polisorganisationers  
Förbund rf  
Suomen Syyttäjähdistys ry  
Suomen tuomariliitto – Finlands domareförbund ry  
Tulli  
Tuomioistuinvirasto  
Turun hovioikeus  
Turun yliopiston oikeustieteellinen tiedekunta  
Ulkoministeriö  
Valtakunnansyyttäjän toimisto  
Valtioneuvoston oikeuskansleri  
Åbo Akademi

## Lausunnonantajan lausunto

Yleistä

Ehdotetun rikosoikeuden soveltamisalan riittävyys ja tarkoituksenmukaisuus

Rikoksen tekopaikkaa koskevat säännökset (1 ja 10 §)

Muut rikosoikeuden soveltamisalaa koskevat säännökset (2–9 §)

Muut ehdotetut rikoslain 1 luvun säännökset (11–14 §)

Esitutkintalain 3 luvun 8 §:ään ehdotetut muutokset

Ehdotusten suhde kansainvälisiin ja eurooppalaisiin velvoitteisiin

Uudistuksen tavoitteiden saavuttaminen ehdotetuilla lainsäädäntömuutoksilla

Ehdotusten vaikutukset

Muut asiat

Koivukari Kristiina  
Oikeusministeriö

Koivukari Kristiina  
Oikeusministeriö